

Urška Urbanija Žun: *Moje prve orglice*

Orglice oz. ustna harmonika je vsem dobro znan ljudski inštrument, ki je med ljudskimi godci že dolga desetletja zelo priljubljen. Orglice so aerofonsko glasbilo, na katerega igramo tako, da skozi luknjice na ustniku vdihavamo in izdihavamo zrak. S tem povzročimo nihanje kovinske glasilke, ki zazveni. Orglice so kromatične in diatonične, nanje pa lahko igramo različne zvrsti glasbe; od najpreprostejših otroških pesmic, ljudske pesmi, narodnozabavno glasbo, različne zvrsti zabavne glasbe, filmsko glasbo, pa tudi klasično. Med pomembnejša dela sodi *Koncert za ustno harmoniko in orkester* v a-molu brazilskega skladatelja Heitorja Ville-Lobosa.

Znanje igranja orglic se je vsa leta prenašalo z ustnim izročilom, nastanek prvega učbenika pa je spodbudil znan slovenski virtuoz na orglicah Marjan Urbanija, ki občasno vodi tudi tečaje učenja orglic. S hčerko akademsko glasbenico Urško Urbanija Žun sta zbrala pogum ter združila znanje in izkušnje in napisala prvo začetnico za pouk orglic.

Pri založbi Hartman je tako leta 2013 izšel priročnik *Moje prve orglice* avtorice Urške Urbanija Žun, zaradi velikega zanimanja pa so ga v letu 2016 tudi že ponatisnili. V njem je zbranih 30 pesmi, pretežno ljudskih, ki so didaktično obdelane in si

sledijo tehnično od lažje k težjim. V predgovoru, prispeval ga je Marjan Urbanija, je razložen način igranja orglic, njihove značilnosti in priporočilo začetnikom, naj začnejo z igranjem enostavnejših diatoničnih orglic, ki imajo dve oktavi tonskega obsega od c^1 do c^3 in so primerne tako za otroke kot odrasle. Predgovoru sledi notni zapis C-durove lestvice v obsegu dveh oktav z dopisanim poimenovanjem tonov in znakov za vdih in izdih ter številkami luknjic na ustniku, ki predstavljajo mesto igranja za posamezen ton.

Sledi notni zapis 30 znanih skladb, med njimi *Abraham, ma sedem sinov*, *Mojster Jaka*, *Čuk se je oženil*, *Sijaj, sijaj sončece*, *Lisička je prav zvrta zver*, *Marko skače* itn. Vsaka skladba ima podpisane znake za vdih oz. izdih in številko luknjice ter besedilo pesmi. Način zapisa je razumljiv tudi tistim, ki notnega zapisa ne poznajo in lahko ritem pesmi zaigrajo po posluhu.

Priročnik *Moje prve orglice* pomembno zapolnjuje vrzel na področju instrumentalne didaktike na Slovenskem in predstavlja prve možnosti za pouk orglic ter nagovarja k le-temu. Tako so v letih po prvi izdaji učbenika že uvedli pouk orglic v *Gimnaziji in srednji šoli Rudolfa Maistra v Kamniku (GSŠRM)*. V finem kurikulumu programa *Predšolska vzgoja* je načrtovano poučevan-

je ustne harmonike v vseh štirih letnikih z natančno navedenimi cilji, vsebinami in učnimi strategijami, ki se v prvih dveh letnikih ujemajo s priročnikom *Moje prve orglice*.

Avtorica Urška Urbanija Žun je v soavtorstvu z očetom Marjanom Urbanijo pri *Založbi Avsenik* (Begunje na Gorenjskem)

izdala tudi notni zvezek za orgličarje začetnike *Igral sem na orglice* z 11 Avsenikovimi skladbami.

Naj bosta obe zbirki, namenjeni orgličarjem začetnikom, spodbuda avtorjema, da bi delo nadaljevala in še dodatno obogatila literaturo za ta priljubljen žepni inštrument.